SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Kaasrahastanud Euroopa Liit

Eesti tuleviku heaks

Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli (ISTE) jätkurakendamine kohalikes omavalitsustes 2025-2026

Anu Hall
Erihoolekande ja rehabilitatsiooni talitus
Juhtivspetsialist (ISTE)

22.01.2025

Isikukeskse erihoolekande teenusmudel (ISTE)

ISTE on Euroopa Sotsiaalfondist rahastatav tegevus

- ✓ Ühtekuuluvuspoliitika fondide 2021-2027 meetme „Iseseisvat toimetulekut toetavate ja kvaliteetsete sotsiaalteenuste ning hooldusvõimaluste tagamine“
- ✓ TAT „Sotsiaalkaitse ja pikaajalise hoolduse kättesaadavus“
- ✓ Tegevus „Integreeritud, isikukeskse ja paindliku erihoolekandeteenuste süsteemi katsetamine“
- ✓ Tegevuse periood: **01.01.2023 - 31.03.2027**
- ✓ Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet

Kaasrahastanud Euroopa Liit

Eesti tuleviku heaks

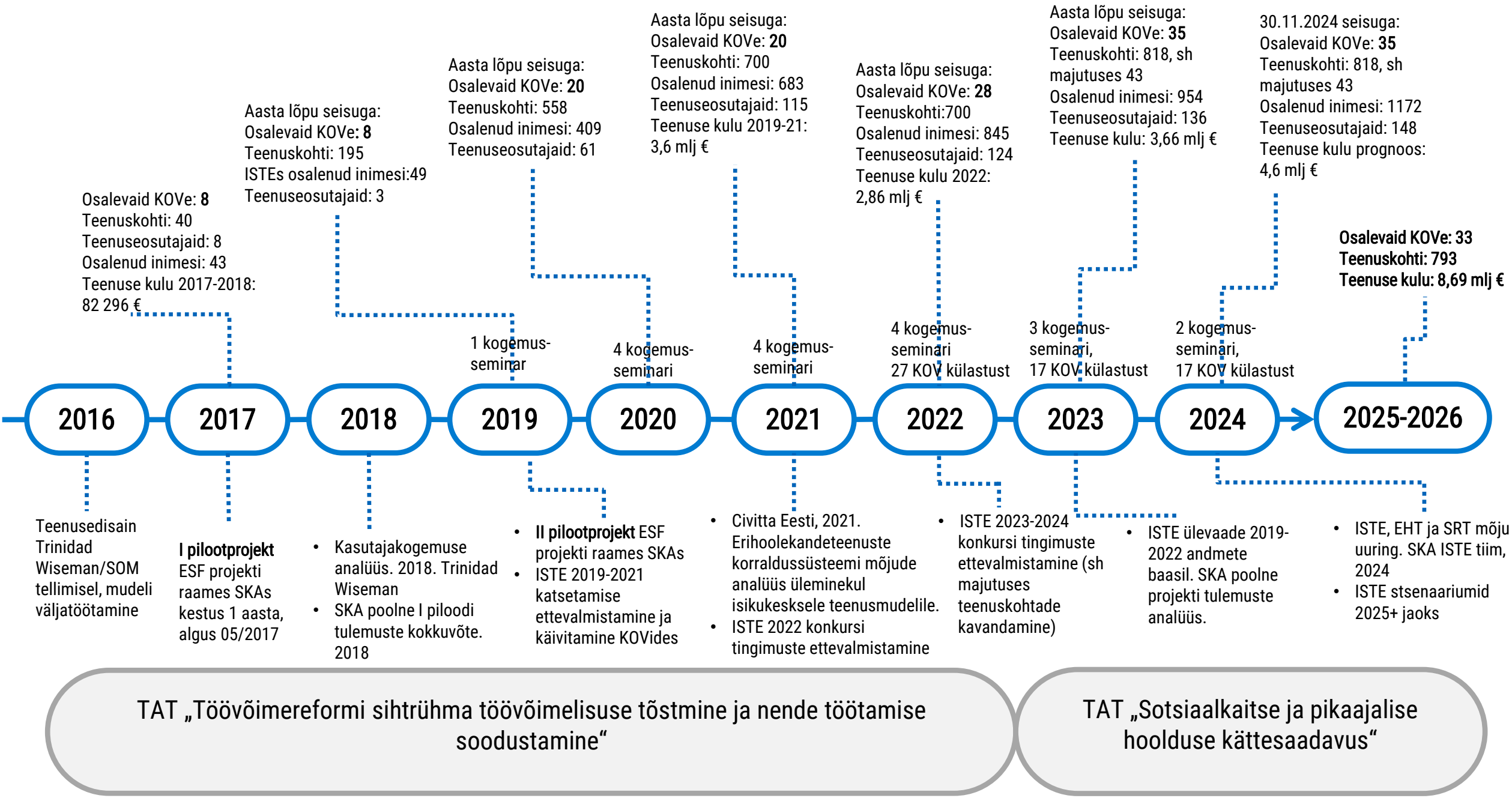
2016
Osalevaid KOVe: 8
Teenuskohti: 40
Teenuseosutajaid: 8
Osalenud inimesi: 43
Teenuse kulu 2017-2018: 82 296 €
Teenusedisain Trinidad Wiseman/SOM tellimisel, mudeli väljatöötamine
2017
I pilootprojekt ESF projekti raames SKAs kestus 1 aasta, algus 05/2017
2018
Aasta lõpu seisuga:
Osalevaid KOVe: 8
Teenuskohti: 195
ISTEs osalenud inimesi:49
Teenuseosutajaid: 3
• Kasutajakogemuse analüüs. 2018. Trinidad Wiseman
• SKA poolne I piloodi tulemuste kokkuvõte. 2018
2019
1 kogemus-seminar
Aasta lõpu seisuga:
Osalevaid KOVe: 20
Teenuskohti: 558
Osalenud inimesi: 409
Teenuseosutajaid: 61
• II pilootprojekt ESF projekti raames SKAs
• ISTE 2019-2021 katsetamise ettevalmistamine ja käivitamine KOVides
2020
4 kogemus-seminari
Aasta lõpu seisuga:
Osalevaid KOVe: 20
Teenuskohti: 700
Osalenud inimesi: 683
Teenuseosutajaid: 115
Teenuse kulu 2019-21: 3,6 mlj €
2021
4 kogemus-seminari
• Civitta Eesti, 2021. Erihoolekandeteenuste korraldussüsteemi mõjude analüüs üleminekul isikukeksele teenusmudelile.
• ISTE 2022 konkursi tingimuste ettevalmistamine
2022
4 kogemus-seminari
27 KOV külastust
Aasta lõpu seisuga:
Osalevaid KOVe: 28
Teenuskohti:700
Osalenud inimesi: 845
Teenuseosutajaid: 124
Teenuse kulu 2022: 2,86 mlj €
• ISTE 2023-2024 konkursi tingimuste ettevalmistamine (sh majutuses teenuskohtade kavandamine)
2023
3 kogemus-seminari, 17 KOV külastust
Aasta lõpu seisuga:
Osalevaid KOVe: 35
Teenuskohti: 818, sh majutuses 43
Osalenud inimesi: 954
Teenuseosutajaid: 136
Teenuse kulu: 3,66 mlj €
• ISTE ülevaade 2019-2022 andmete baasil. SKA poolne projekti tulemuste analüüs.
2024
2 kogemus-seminari, 17 KOV külastust
30.11.2024 seisuga:
Osalevaid KOVe: 35
Teenuskohti: 818, sh majutuses 43
Osalenud inimesi: 1172
Teenuseosutajaid: 148
Teenuse kulu prognoos: 4,6 mlj €
2025-2026
Osalevaid KOVe: 33
Teenuskohti: 793
Teenuse kulu: 8,69 mlj €
• ISTE, EHT ja SRT mõju uuring. SKA ISTE tiim, 2024
• ISTE stsenaariumid 2025+ jaoks
TAT „Töövõimereformi sihtrühma töövõimelisuse tõstmine ja nende töötamise soodustamine“
TAT „Sotsiaalkaitse ja pikaajalise hoolduse kättesaadavus“

ISTE teenusmudeli katsetamine

Teenusmudeli katsetamise sisu:

1. katsetatakse psüühilise erivajadusega inimeste abistamisel tegevuskomponentide põhist lähenemist;

2. rakendatakse korraldusskeemi, kus psüühilise erivajadusega inimeste abi ja teenuseid korraldab kohalik omavalitsus.

ISTE teenusmudeli katsetamise eesmärgid

- ✓ Eesmärk 1. ISTE tegevusprotsesside katsetamine – kuidas **komponendipõhine teenusmudel** toetab inimeste toimetulekut ja ühiskonnaelus osalemist
- ✓ Eesmärk 2. Varajane märkamine – abivajava inimese **varajane märkamine** ja KOV **koostöö parandamine** sidusvaldkondadega
- ✓ Eesmärk 3. **Abi- ja toetusvajaduse hindamine** ning hindamisvahendi sobivus – ühtse süsteemi juurutamine ja sobivuse testimine
- ✓ Eesmärk 4. **Juhtumikorralduse töömeetodi** rakendamine – abivajajale ja tema lähedastele järjepideva ja koordineeritud toe ning nõustamise tagamine
- ✓ Eesmärk 5. Teenuste **kättesaadavuse suurendamine** – regionaalselt, teenuskomponentide hankimise toetamine ning uute teenuseosutajate leidmine
- ✓ Eesmärk 6. ISTE sobivus sihtrühmale ja alarühmadele – soodustada **isikukeskset lähenemist** ja integreerumist kogukonda
- ✓ Eesmärk 7. **Kogukonna ressursside kaasamine** – kohalike võimaluste teadvustamine ja rakendamine
- ✓ Eesmärk 8. Analüüsida teenusmudeli kulusid – **kulupõhine hind** ja isikupõhine eelarve

Sotsiaalkindlustusamet

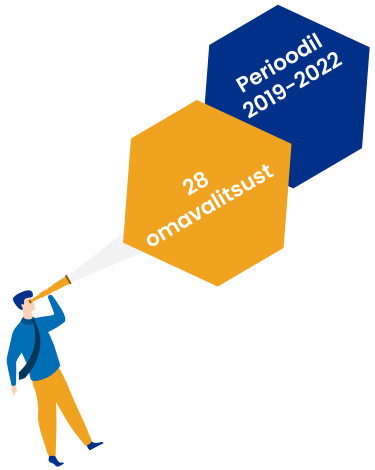

2019 – 8 KOV

+5 KOV

Veebr 2020– 13 KOV

+7 KOV

Nov 2020– 20 KOV

2021– 20 KOV

-1 KOV+ 9 KOV

2022– 28 KOV

+7 KOV

2023–2024 35 KOV

-2 KOV

ALUSTASID:

TALLINN, KOSE, JÕELÄHTME, KOHILA, KOHTLA-JÄRVE, LÜGANUSE, HAAPSALU, LÄÄNE-NIGULA

LISANDUS:

JÕHVI, RAPLA, PÕHJA-PÄRNUMAA, ANTSLA, PÄRNU

LISANDUS:

MUSTVEE, RAASIKU, TAPA, TARTU, TORI, TÜRI, VÄIKE-MAARJA

LISANDUS:

HARKU, KEHTNA, JÄRVA, PAIDE, OTEPÄÄ, PÕLTSAMAA, RÕUGE, VALGA, VILJANDI

LAHKUS:

MUSTVEE

LISANDUS:

KIILI, KEILA, RAKVERE, NARVA, TÕRVA, ELVA, HIIUMAA

Sotsiaalkindlustusamet

ISTE 2025-2026

„Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli jätkurakendamine kohalikus omavalitsuses 2025-2026“

Konkurss viidi läbi KOVidele, kes on mudeli rakendamisel osalenud 2023-2024 (35 KOVi).

EESMÄRK

.. jätkata SKA ja KOV koostöös katsetamist psüühilise erivajadusega inimeste abistamisel **teenuskomponentide põhist lähenemist**,

...eelkõige katsetada korraldusskeemi, kus psüühilise erivajadusega inimeste abi ja **teenuseid korraldab kohalik omavalitsus**.

Uuel perioodil toimub **väljumiskava ellu rakendamine** ning eesmärk on hoida toimivat võrgustikku töös seniste ISTE rakendamisega seotud tegevuste korraldamise jätkusuutlikkuse tagamiseks.

Konkursi tulemuste üldandmed

periood 2025-2026

33 KOV

793 teenuskohta

kuni **8,69 milj eurot,** sh:

- teenusmudeli koordineerimise maksumus kuni **0,92 milj eurot**
- teenuskomponentide maksumus, kuni **7,76 milj eurot**

Sotsiaalkindlustusamet

ISTE 2025-2026 kaardil

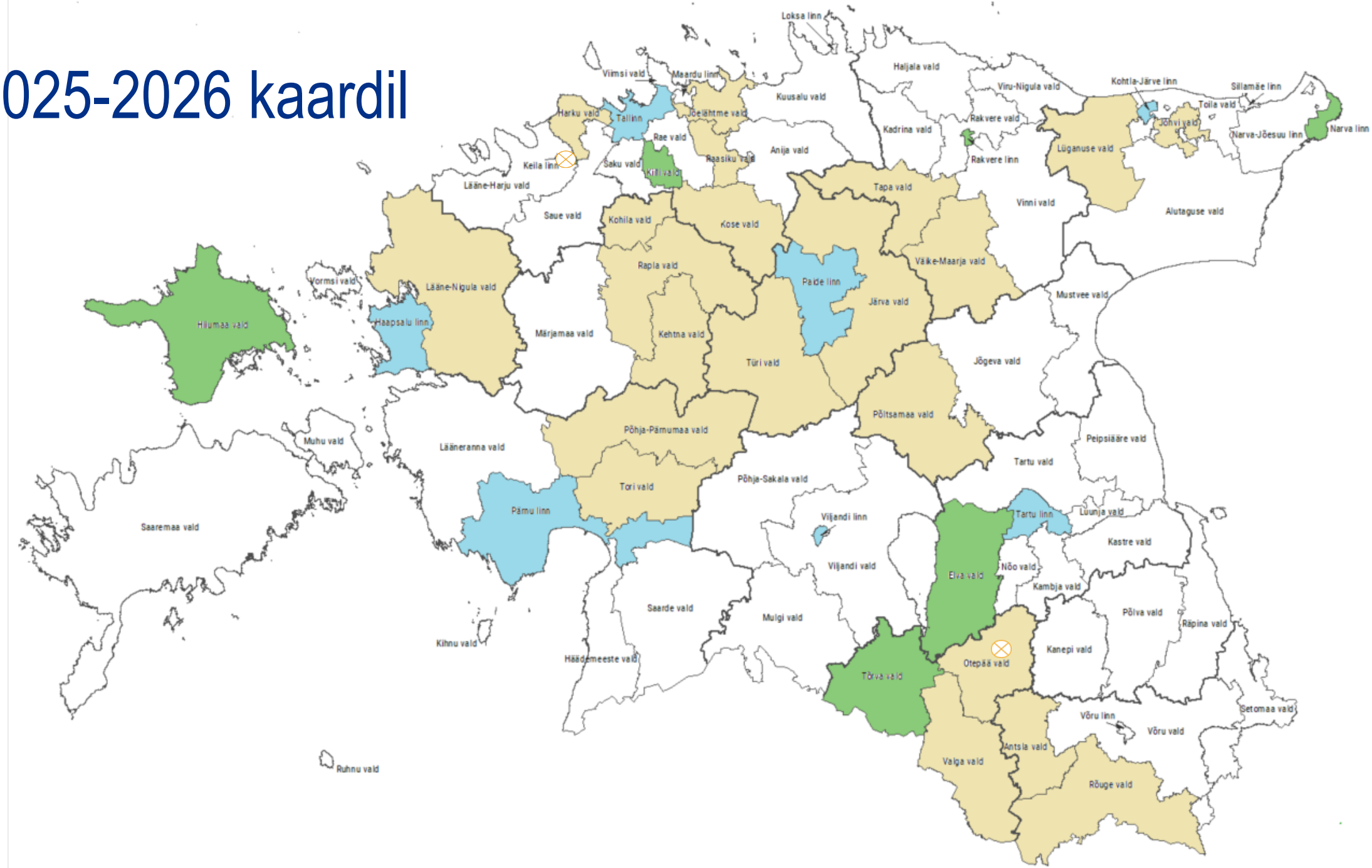

Sotsiaalkindlustusamet

Rahastus

Projekti eelarvest kaetakse kohalikus omavalituses teenusemudeli katsetamisega seotud kulud, sh

- ✓ abivajajatele reaalselt osutatavate **teenusekomponentide** maksumus ühe osaleja kohta 408,18 eurot kuus
- ✓ teenusemudeli **koordineerimisega** seotud kulud ühe teenuskoha kohta 45,85 eurot kuus

Sotsiaalkindlustusamet

Mis on ISTE mudelis muutunud?

- ✓ KOV juhtumikorraldaja pädevus
- ✓ Sihtgrupp
- ✓ Teenuskomponendid eluvaldkonna ülesed (+ pere tegevus)
- ✓ Põhi- ja tugiteenus (enne oli baas- ja lisateenus)
- ✓ Regulaarsuse nõue teenuse osutamisel (2 kuud)
- ✓ Pädevusnõuded TO spetsialistidele
- ✓ Lepingus ja vormides on muudatusi
- ✓ Hinnakiri

Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm 2025-2026

Sihtrühmaks on raske, sügava või püsiva kuluga psüühilise erivajadusega inimesed, kelle puhul on täidetud kõik alljärgnevad tingimused:

1. ta on vähemalt 18-aastane. Erandina saavad alates 2025. aastast jätkata projekti tegevustes 2023-2024 perioodil kaasatud alla 18 aastased noored, kui KOV hinnangul vajab isik teenuse jätkamist;
2. tal ei ole diagnoositud põhihaigusena dementsust ega sõltuvust alkoholist või narkootilistest ainetest;
3. tal on hindamise käigus tuvastatud abi- ja toetusvajadus igapäevaeluga toimetuleku eluvaldkonnas;
4. 2023-2024 perioodil ISTE projekti kaasatud isikul peab olema 2024. aasta jooksul läbi viidud abi- ja toetusvajaduse hindamine (esmane või korduv) ja KOV hinnangul vajab isik teenuse jätkamist;
5. perioodil 01.01.2025-30.04.2025 projekti sisenejad peavad olema sisenemise hetkel SKA toetavate erihoolekandeteenuse (toetatud elamine, töötamise toetamine või igapäevaelu toetamine, välja arvatud igapäevaelu toetamise teenus autismispektrihäirega inimesele ja igapäevaelu toetamise teenus päeva ja nädalahoiuteenusena) järjekorras.

Sotsiaalkindlustusamet

TEENUS	KOMPONENT	TEGEVUSED	HIND EUR	LIMIIT AASTA	EHT SPETSIALIST	SRT SPETSIALIST
PÕHITEENUS	Põhiteenuse komponent	Teenuse planeerimine ja tegevusplaani elluviimise tagamine Välise spetsialisti/eksperdi konsultatsioon teenuse plan. Personaalne toetamine erakorralistes eluolukordades	55,00		**SHS § 86. Nõuded teenust vahetult osutavale isikule** <u>Tegevusjuhendaja:</u> tegevusjuhendaja 260-tunnise koolituse täies mahus või ta on läbinud vähemalt nimetatud koolituse sissejuhatava osa (e-koolitus) ning läbib 260-tunnise koolituse täies mahus kahe aasta jooksul alates tööle asumises. <u>Tegevusjuhendajana</u>: Sotsiaaltöötaja Eripedagoog Tegevusterapeut Vaimse tervise õde Psühholoog Alushariduse pedagoog (IP isikutele)	**SHS § 68. Nõuded rehabilitatsioonimeeskonnale.** <u>Rehabilitatsioonispetsialist:</u> Sotsiaaltöötaja Psühholoog Füsioterapeut Logopeed Arst Õde Tegevusterapeut Muusikaterapeut, Loovterapeut Eripedagoog + Kogemusnõustaja
TUGITEENUS	Sotsiaalsete suhete komponent IND.	Sotsiaalsete suhete toetamine	50,00			
	Sotsiaalsete suhete komponent PERE		50,00			
	Sotsiaalsete suhete komponent GRUPP		25,00			
	Vaimse tervise komponent IND.	Taastumise toetamine Vaimse ja motoorse võimekuse arendamine ja säilitamine	55,00			
	Vaimse tervise komponent PERE	Psühholoogiline nõustamine ja psühhoteraapia Kogemusnõustamine Riski- ja probleemse käitumise juhtimine	55,00			
	Vaimse tervise komponent GRUPP	**Sama nagu eelmine v.a "Riski- ja probl. käitumise juht."**	30,00			
	Füüsilise tervise komponent IND.	Füüsilise tervise alane nõustamine ja toetus Füüsilise aktiivsuse toetamine	50,00			
	Füüsilise tervise komponent PERE	Teraapiad füüsilise tervise toetamiseks Liikumine eluruumides Liikumine väljaspool eluruume	50,00			
	Füüsilise tervise komponent GRUPP	**Sama nagu eelmine välja arvatud "Liikumine eluruumides"**	25,00			
	Hõivatuse komponent IND.	Töötamise toetamine Õppimise toetamine Rakendus kogukonnas	40,00	2 280,00		
	Hõivatuse komponent PERE		40,00			
	Hõivatuse komponent GRUPP	**lisaks "Töösarnase või rakendus-tegevuse toetamine spetsiaalselt kohandatud keskkonnas"**	25,00			
	Vaba aja ja huvitegevuse komponent IND.	Vaba aja ja huvitegevuse toetamine	40,00			
	Vaba aja ja huvitegevuse komponent PERE		40,00			
	Vaba aja ja huvitegevuse komponent GRUPP		20,00			
	Elukoha komponent IND.	Toetus elukoha vahetusel	45,00			
	Elukoha komponent PERE		45,00			
	Igapäevaelu komponent IND.	Igapäevaelu toetamine Ettevalmistus iseseisvumiseks	40,00			
	Igapäevaelu komponent PERE		40,00			
	Igapäevaelu komponent GRUPP		20,00			

Sotsiaalkindlustusamet

Mida uuel perioodil jälgida?

- ✓ **Teavitusnõuded -** logod on samad, aga uus projekti pealkiri (projekti nimi, periood 2025-2026)
- ✓ Lepingus on toodud **koondaruande** esitamisel täpsustus (faili nimetus)

Vorm 3.8. faili pealkiri peab sisaldama aruannet esitava KOV nime ja aruandekuu ning -aasta nimetust (näiteks „Teenuskomponentide andmekogu_01.2025_Tallinn").

- ✓ **Lepingu**s täpsustatud **lõpetamise** aspekte (20%, üks kuu nihkes koordineerimistasu maksmine lepingu lõppemisel)
- ✓ **Vahehindamine -** tegelikult täidetud teenuskohad (30.04.2025, 31.10.2025, 30.04.2026 ja 31.10.2026)
- ✓ **Vormi 3.9.** (kokkuvõttev hinnang) edastada **SKAIe**
- ✓ **Pädevusnõuded** TO spetsialistide osas.
- ✓ **Põhi-** ja **tugiteenuse** osutamine **regulaarselt** ehk **igakuiselt**. Lõpetatakse teenuse osutamine inimesele, kui ta ei kasuta tugiteenust kauem kui kaks kalendrikuud järjest (va statsionaarsel ravil viibimine vms). KOV jälgib.
- ✓ Regulaarsed **vahehinnangud** (vähemalt iga 6 kuu järel) ja kokkuvõtete ning andmete lisamine (3.4. vormil, mitte kustutamine) võimaldab muutusi jälgida, olukorda võrrelda.
- ✓ Üks **piirhinnaga komponent** – **Hõivatus**, komponendi arvestuslik isikupõhine kalendriaasta piirhind 2025-2026.a on 2280 eurot.

Küsimused ja vastused

Küsimused ja vastused

Millal on kogemusseminar?

- ✓ ISTE kogemusseminar 26.03.2025 Kesk-Eestis

Kas on jõutud selgusel millal liiguvad toetavad teenused KOV-i alla ja millega tuleb arvestada?

- ✓ EHK toetavate teenuste redisain – SOM-SKA ja kaasuvad osapooled, august 2025 on valmis

Kas projekti tingimustega on kooskõlas, et saame võtta projekti uuel perioodil vastavalt vajadusele juurde uusi teenuseosutajaid, kellele ei ole algselt pakkumuskutset saadetud?

- ✓ SKA ei ütle seda ette. Tulenevalt KOV korrast, hankest, konkursist, lepingust

Pakkumuses on välja toodud asutuse teenuseosutajate nimed ja erialad. Ja kui hiljem vahetub selles asutuses töötaja, kes hakkab teenust andma. Palun tuletage meelde, kuidas siis toimida ja seda fikseerida?

- ✓ SKAle ei ole vaja esitada teenuseosutajate nimesid, KOV kontrollib ja tagab, et teenuseosutaja vastab nõuetele ning TO ja KOV vahel sõlmitud lepingus on kirjas spetsialisti vahetamine

Küsimused ja vastused

Jätkuperioodi ajal saab projekti kaasata uusi inimesi ainult perioodil 01.01.2025-30.04.2025. Projekti sisenevad inimesed peavad vastama sihtrühma kirjeldusele ja olema sisenemise hetkel SKA toetavate erihoolekandeteenuste (TE, TT, IET) järjekorras. Küsimus: kuidas see konkreetselt toimub? Kuidas KOV nende isikuteni jõuab? Käesoleva ajani seda infot KOVini pole kuidagi jõudnud, kuna SKA esindaja väide on, et see on salastatud info. Niimoodi toimides jäävad abivajavad isikud abita, kahjuks.

- ✓ KOV võtab ühendust SKA peaspetsialistiga (Konsultantide_piirkonnad_ja_kontaktid_alates_05.11.2024.xlsx), kes annab info inimesele, SKA ei saa anda isikustatud infot KOVile

Elukvaliteedi hinnangud vorm 3.7. Kas hakkan täitma kliendi kohta esimesest hinnangust või lähen varasemast perioodist edasi? Näide: Karinile oli tehtud 4 hinnangut ja uuest perioodist jätkan 5 hinnangust.

- ✓ Inimese vaates on tegemist jätkuva teenusega ehk 5.hinnang

Mis saab ISTE-st alates 2027?

- ✓ 2025 selgub.

Küsimused ja vastused

Teenusmudeli katsetamise kirjelduses 3.2.3 - SKA kogub KOV-delt jt partneritelt regulaarselt tagasisidet ning analüüsib kasutajate kogemust uutel põhimõtetel rakendatud teenusesüsteemi korralduse kohta (sh kohtub teenuse saajatega) - kas ja kuidas planeerite kohtumisi teenuse saajatega? ISTE sihtgrupp on habras ja spetsialistidega usaldussuhete loomine on võtnud kaua aega. Uute inimestega kohtumine võib ISTE teenuse saajatel tõsta ärevustaset ja tekitada segadust.

- ✓ Kuidas ja millist infot kogume selgub I poolaastal. Ei sisalda ISTE tiimi kohtumisi teenuse saajatega.

...

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Tänan!

Peaspetsialist Viktooria Iljin ☎ 5886 7716
viktooria.iljin@sotsiaalkindlustusamet.ee

Koordinaator Katrin Kalda ☎ 5385 4488
katrin.kalda@sotsiaalkindlustusamet.ee

Koordinaator Kati Kotsar ☎ 5381 6831
kati.kotsar@sotsiaalkindlustusamet.ee

Juhtivspetsialist Anu Hall ☎ 5908 2581
anu.hall@sotsiaalkindlustusamet.ee